

Raudaed ümber kiriku krundi.

Sündisin 1963. a. Minu perekonnal puudus side kirikuga ja lapsena mind ei ristitud, nagu paljusid minu põlvkonnast. Tulin kirikusse, kui olin 25. Isa Rein Öunapuu ristic mind Tartus, 1988. a. detsembris. Tollal liitus Tartu katoliku kogudusega õige palju eestlasi, kelle taust oli sarnane: vallalised noored inimesed, lapsed ja peret veel pole, vaba aega ja julget pealehakkamist palju. Koguduses tehti rohkem vabatahtlikku tööd, kui praegu. Mitte kõik, aga mõned koguduseliikmed tegid. Paljud materiaalse elu asjad aeti ise korda: vähese raha ja sageli ka nappide oskustega. Läänest, minu mäletamist mööda eelkõige Soomest ja otse Soome piiskopi kaudu, tuli materiaalselt toetust Eestis tegutsevatele kirikule. Sularaha liikus käest kätte. Tänu hüperinflatsioonile ja pöörastele vahetuskurssidele sai selle toetuse eest teha päris suuri töid.

Enne taasiseseisvumist hakati kirikule tagastama õigusvastaselt võõrandatud vara: maad ja hooned anti tagasi koguduste käsutusse. Kõigepealt sai Tartu katoliku kogudus tagasi krundi Jakobi ja Veski nurgal koos kogudusele kuulunud kahekorruselise majaga. Maja oli viletsas seisus, luitunud väljanägemisega, hoovis lagunevad puukuurid, aed selle ümber poolmetsik. Aeda ümbritses plank, tavaline, laudadest, kah luitunud. Kuurid, kui kirikule mittevajalikud ja näotud, lammutati talgutöö korras. Mihkel Pilv korraldas krundi korrastamise ja muruplatsi rajamise, koguduse maja ümbrus sai enam-vähem praeguse väljanägemise. Aga ka aed krundi ümber võiks olla ilus! Tundus, et selline lippidest tara ei kõlba. Isa Rein andis oma heakskiidu ja raha ning 1991 aasta suvel sai laudadest tara asemele praegune: rauast ruudustik, tellistest postide vahel. Ma ei mäleta enam, kuidas kõik täpselt toimus, aga töö korraldamine jäi minu ülesandeks, pakkusin end ise välja. Betoneerimise kogemus mul oli, vundamenti olin valanud, aga ehitusest ei teadnud ma midagi, kujundusest ammugi mitte. Ka uue piirde väljanägemine oli võhiklik omalooming, ükski arhitekt ega disainer sellesse ei panustanud. Samas: tellistest postide ladumiseks, raudosade valmistamiseks/keevitamiseks, postikatete valtsimiseks ja saalungite paigaldamiseks oli vaja elukutselisi ehitajaid ja keevitajaid. Lisaks inimestele läks vaja materjali, mida tol ajal ei saanud osta poest ega tellida kataloogist. Jällegi, ei mäleta kuidas kõik need materjalid ja töömehed leidsime, aga aitas üks koguduseliige, kes töötas tollases Tartu KEK-is, nn. kolhooside ehitusfirmas. KEKi töökojas keevitati kokku esimene metalloosa ja kui preester oli selle väljanägemise heaks kiitnud, siis ka kõik järgnevad. Betooni saalungitesse vabatahtliku talgutööna mõne suvise nädala jooksul. Valasid need, kellel parajasti aega oli. Kõige seikluslikum osa kogu üritusest oli betooni muretsemine. Selleks tuli minna Tartu Maja segutehase juurde, mis asus Betooni tänaval, samas kus praegu tegutseb TMB Element. Taskus mõned rublad, tuli peatada suvaline segusõlmele lähenev veoauto ja küsida juhilt, kas ta on nõus mõõduka tasu eest tooma meie objektile koorma betooni. Sellised „era-otsad“ olid mõistagi seadusevastased, tegelikult sulaselge vargus, aga tolles ajas üldlevinud ja ainus viis, kuidas betooni autokoorma kaupa meie väikesele ehitusobjektile saada. Seitsmenda käsu rikkumise hinnaga valmis piirde vundament täpselt 20. augustil 1991. Viimased paar pangetäit betooni jäid üle ja kulusid ühe naabruses elanud vanaproua majatrepi oskamatuks parandamiseks. Aastaid vaatasin tahtmatult seda treppi iga kord, kui majast möödusin. Viletsa töö pärast oli häbi, aga meenus ka see pöördeline 20. august, millest algas uus iseseisvus ja õige pea ka hoopis teisiti korraldatud elu.

Hiljuti rääkis mulle inimene, kes on lisaks tööle kirikus on kunstnik ja kunstihõppejõud, et kui ta vaatab seda metallvarbadest piiret, mõtleb ta alati: kes sellise küll tegi ja miks? Rääkisin talle, kes tegi ja püüdsin ka põhjendada, miks. Nüüd on see lugu siin kirjas, kõik kellel on tekkinud sama küsimus, saavad vastuse.

N. K.